

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 33. szám.

Hírfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 :
Negyedévre ——— 6 :
Egy hóra ——— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, február 10.

Ezer munkásház.

Nagybecskerek, február 10.

Szociális bajainknak egyik legégetőbb sebe közé tartozik a lakáskérdés. Az emberiség nagy tömegei, különösen Magyarországon lakás tekintetében nincsenek úgy ellátva, hogy az emberi mivoltukhoz való lenne. Egészségügyi, erkölcsi és más egyéb tekintetben is ezer kifogás alá esik a tömegek lakásellátása nemcsak a nagyvárosokban, de a vidéken is.

Ezek az állapotok teremtették meg azután azokat a nagy mozgalmakat, amelyeknek hullámai most a lakáskérdés dolgában egyre nagyobb mérvet és elégedetlenséget keltenek. Történtek ugyan intézkedések a lakásmizériák orvoslására, de ezek nagyrészt csak szörványosak és elszigeteltek, úgy, hogy nem alkalmasak az általános bajnak még megközelítő orvoslására sem.

Annál örvedetesebb most az a nagyszabású akció, amelyet Torontálvármegyében a vármegye széles látókörű s mindenemű társadalmi kérdés iránt kiváló érzékű alispánja, Jankó Ágoston megindított a lakáskérdés orvoslása dolgában.

Mint már ugyanis röviden hírt adtunk róla, Jankó Ágoston alispán előterjesztéssel járul a holnapi rendkívüli megyei közgyűlés elé, hogy a törvényhatóság építsen ezer munkásházat, s azokat aztán előnyös törlesztés mellett adja át tulajdonul a munkásoknak.

Az alispán előterjesztése oly nagy jelentőségű szociális akció, amelyet ki kell ragadni a napi események forgatagából s a leghathatósabban támogatni kell, mert remélhetőleg Torontálvármegye példája az ország összes törvényhatóságait és más hatóságait is megmozgatja, hogy hasonló magyaránny intézkedéssel a lakáskérdést gyökeresebben orvosolják.

Tekintettel a rendkívüli fontosságu kérdésre, részletesen ismertetjük itt Jankó Ágoston alispánnak erre vonatkozó előterjesztését, amelyet mindenkinek — és különösen az államnak — kötelessége támogatni s a terv megvalósítását előmozdítani.

Az alispán előterjesztésében a következőket mondja:

A munkásnép helyzetének javítására irányuló társadalmi mozgalom legfontosabb teendője a munkásoknak módot nyújtani arra, hogy igényeiknek megfelelő lakóházat szerezhessenek meg tulajdonul. Az ily cézzal megindult mozgalom vármegyénkben nem új keletű, itt a munkásházak létesítésének fontossága évekket ezelőtt felismerttven, megtörténtek a lehető intézkedések arra nézve, hogy ilyenek épüljenek és azokat a munkások tulajdonul könnyű feltételek alatt megszerezhessék, amennyiben állami segéllyel létesültek munkásházak Törökkanizsán, Tordán és folyamatban van Nagyikindán.

Miután azonban az állam a kölcsönösségeket csak igen korlátolt mértékben bocsájthatta rendelkezésünkre, az eddig követett eljárás szerint a munkásházak építése oly lassan haladhatott csak előre, hogy távolról sem felelhetett meg ez az eljárás azoknak az igényeknek, melyeket a munkásnép ügye vármegyénkben támasztott, hol a kivándorlás félelmetes mérvet öltött, ahol a munkásnép visszatartása,

megélhetésének biztosítása, az állami feladatok legfontosabbikává nőtte ki magát. A törvényhozás az 1907. évi XLVI. t.-c. által módot nyújtott arra, hogy a munkásházak kellő számban mielőbbi létesítése lehetővé váljék.

E törvény 1. §-a ugyanis az esetre, ha valamely törvényhatóság, vagy község a munkásházak létesítése céljából gazdasági munkásoknak ingatlant, illetve felépített munkásházakat ad el, avagy bérbe ad, illetőleg az építéshez kölcsönt nyújt, a földmivelési miniszter által az államkincstár terhére különböző kedvezményeket nyújt. E kedvezmények között a leglényegesebb az, hogy a munkások helyett, ezek javára kötelezettséget vállal a vételár, illetve kölcsöntörlesztési részletei valamely hanyadának megfizetésére.

Az idézett törvény ezen lényeges és egyéb kedvezményei lehetővé teszik, hogy vármegyénknek a munkásházak létesítése tárgyában támasztott igényei valóra válassanak, de kötelességévé is teszi a törvényhatósági bizottságnak, hogy a kedvező körülménynek a munkásügy érdekében leendő felhasználását el ne mulassza.

A fentiek előrebocsátása után az alispán a következő javaslatot terjeszti a törvényhatósági bizottság elé:

Mondja ki a tek. törvényhatósági bizottság, hogy a vármegyében 1000 (ezer) munkásházat épít és e házakat arra érdemes gazdámunkásoknak 20 évi törlesztés mellett megfizetendő, a törvényben előírt és még külön meghatározandó feltételek alatt nekik tulajdonjoggal eladja.

A munkásházak költségeire szükséges pénzeszám fedezésére létesítsen a törvényhatósági bizottság egy munkásházépítési alapot oly módon, hogy a vármegyei árvapénztár tartalék-alapjának felét s a vármegye többi alapjának azon tőkéjét, mely takarékpénztárban van készpénzben elhelyezve egy millió kor. erejéig 4% kamat mellett kölcsön veszi akként, hogy a kölcsön husz év alatt felvései részletekben az illető alapoknak visszafizetendő.

Az igénybe vett alapok vagyoni integritásának megóvása céljából mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a gazdasági célokra 50 évre megszavazott 1/4%-os pótdó jövedelméből 5000 korona legyen szűkleg esetén éventé a kamatok fizetésére fordítható.

A munkásházak árának évi tőke és kamat törlesztéséhez az 1907. évi XLVI. t.-c. 1. §. alapján a munkások javára a m. kir. földmivelési minisztertől állami hozzájárulásként az építés és telekvásárlásra fordított tőke és kamattörlesztés százalékokban kifejezett részletéből 20% megtérítést kérelmezi, kéri továbbá, hogy amennyiben az építkezések olyan alakot öltönnének, hogy ezáltal utcák keletkezzenek, ezen utcák által felemészített területek vásárlási, felmérési és egyéb költségeit a földmivelési kormány viselje.

Alkosson továbbá a törvényhatósági bizottság a munkásházak létesítése és további kezelése körüli eljárásra nézve szabályzatot.

Alakítson bizottságot, mely a munkásházak építése, kiosztása az építés helyének meghatározása és minden egyéb kérdésben e nagy horderejű mozgalommal érdeklőleg az alispán tanácsadó közege legyen.

Ez az alispánnak a munkásházak létesítésére vonatkozó előterjesztése s kétségtelen, hogy a törvényhatóság egyhangu helyesléssel fog hozzájárulni s az állam is hathatósan segítségére lesz a törvényhatóságnak, hogy a munkásházak mielőbb megvalósulhassanak.

Szerb püspökök konferenciája Karlócan. Nikolics Miron püspök elnökletével a magyarországi összes szerb püspökök tegnapi konferenciát tartottak Karlócan. A konferencián elintézték a szerb egyházat érdeklő sürgős legaktuálisabb ügyeket és elhatározták, hogy a kormányt újból felirattal felkérjük, hogy a pátriárkai széket mielőbb töltsse be.

Az „Iskolagyermek-barát”-egylet működése.

— február 10.

Évenként ez időtáiban számol be kimerítő jelentésben városunk ezen legtevékenyebb philantropikus egylete egész évi áldásos működéséről. Ezen működés az egylet sok évi tradíciójához híven minden feltűnés nélkül csendben megy végbe.

Több száz gyermeket lát el az „Iskolagyermek-barát” évenként tankönyvekkel, írószerekkel, téli ruházzal és meleg étellel, de ezt minden külső ünnepélyesség nélkül teszi. Az egylet vezetősége úgy tartja, hogy nem szükséges a szegény gyermek önértékelését a sok ünneppielleggel elnyomni és a jótékony polgárok adományainál vett ruházatot úgy adják át a szülőknek vagy gyermekeknek, hogy azokon kívül senki sem vesz róla tudomást.

Csak évenként egyszer lép az egylet a nyilvánosság elé, amikor beszámol az adakozó polgároknak, egyleteknek és hatóságoknak évi működéséről.

A tegnap délelben tartott választmányi ülésen, melyen az egylet fardhatatlan elnökének, Mészáros Lipótnak elnöklése mellett Baaden Károly alelnök, Magyar Pál, Fischer Mór, Szegefi Sándor választmányi tagok, Büchler Hugó titkár, Wéling István pénztáros, továbbá Bányai Jakab és Kiss Irma újonnan belépett tagok, mint vendégek voltak jelen, elfogadták a vezetőik évi jelentését, mely hű képet ad az egylet évi működéséről.

A jelentés a következő:

Tisztelt közgyűlés!

Csendesen, zajtalanul telt el egyesületünknek ez elmúlt évi működése is. De ez a csend, ez a zajtalanlás nem a stagnálásnak, nem a semmittevésnek megbízó nyugalmat jelent, hanem a feltűnést kerülő tudatos, célirányos munkát és törekvést ama ideális cél szolgálatában, melyet egyletünk kitűzött: a szegény, nélkülözhető embercsemétek istápolásában.

Ezen magaslatos cél elérése mind nehezebb feladatát képezi egyletünknek, mert a kedvezőtlen megélhetési viszonyok folytán évről-évre nő azon szegény iskolagyermek szám, kik a tél hidege ellen védelmet, meleg ruhát és meleg ételt kérnek, kiknek azáltal, hogy könyvekkel és írószerekkel látjuk el őket, alkalmat adunk arra, hogy az általános népmiveltés legelőmibb, alapvető ismereteit elsajátítsák.

Örömmel jelenthetjük, hogy egyletünk kitűzött feladatának az elmúlt évben is teljes mértékben megtudott felelni. Tehette ezt pedig — hála a hatóságok, testületek támogatása és a nagyközönség nemesszívű felbuzdulásának — a folyó bevételekből, melyek az előirányzott összeget jóval túlhaladták, úgy, hogy szerény alapvagyonunkhoz nem kellett hozzányulnunk, sőt az némiképpen gyarapítható is volt.

Az elmúlt évben nyújtott segéllyekről a következőkben adunk számot:

1. Könyvekkel és írószerekkel való segéllyezés: Kiosztottunk 480 db tankönyvet, 900 db különféle füzetet, 350 db tollszárat, 450 db tollat, 276 db irónt, 200 db palavesszőt és 80 db palatáblát. Könyvekre és írószerekre összesen 352 kor. 17 fillért költöttünk.

2. Ruházzal való segéllyezés: A mindnagyobb mérvet öltözött szegénységnek a jele, hogy dacára annak, hogy más egyletek, asztaltársaságok, valamint magánosok is öltöztesíttek fel gyermekeket, mégis 90 tanuló jelentkezett ruházattal. Ezeknek kiosztottunk 78 pár lábbelit és pedig 43 pár csizmat és 35 pár cipőt, továbbá 12 darab ruházatot. E célra összesen 578 korona 90 fillért költöttünk.

3. Leveskonyha. Egyletünk ezen intézményét ez évben is szép számmal vették igénybe szegénysorsu tanulóink. Főzetett 32 ízben. Kiosztottak összesen 3275 adagot. A részvevő tanulók száma naponta átlag 105 volt (a legtöbb 124, a legkevesebb 73), kenyér fogyott 522 kgr. A napi átlagos költség 9 korona 22 fillér. Egy adag átlag 9 fillérbe került. A tomasováci-utcai iskola növendékei, kik a nagy távolság miatt nem jár-
tak a leveskonyhába, szalonnát, vagy kolbász-

főlet kaptak kenyérről. Számuk naponta 12 volt. A levesosztó költsége ez évben összesen 295 kor. 14 fillér volt.

Ezek után az előbbi évek költségeit és a remélhető bevételeket számításba véve, a folyó 1908. évre szóló költségelirányzatot a következőkben véljük megállapíthatónak:

Könyv- és irószerekkel való segélyezésére 350 kor., ruházattal való segélyezésre 600 kor., leveleskönyvhára 350 kor., egyéb kiadásokra 50 kor., összesen 1350 korona.

A választmány helyeslőleg vette tudomásul úgy az évi jelentést, mint a zárómérleget is, mely szerint az évi bevétel 1832 kor. 75 fillér, a kiadás pedig 1260 kor. 59 fillér volt. A főlőleg az alapvagyonhoz csatoltatott, mely jelenleg 2005 kor. 63 fillért tesz ki. A jelentést a közgyűlés elé terjesztik.

Végül a közgyűlés napjára e hó 23-át tűzték ki és ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 8 órától kezdve 1/2-ig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kád-fürdő reggeltől este 6-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Február 11. Megyei rendkívüli közgyűlés.
Február 11. Torontáli vöröskereszt közgyűlése.
Február 18. Megyei központi választmány ülése.

— A megyei központi választmány ülése. A vármegye központi választmánya az 1908., 1909. és 1910-dik évekre újból megalakítván, működését akadálytalanul megkezdheti s miután az 1899. évi XV. t.-c. értelmében első sorban a beszerzett adatok alapján az egyes községeknek, a legkevésbé megrótt 1/4 urbéri telek adója állapított meg, e célból a központi választmány február hó 18-án délelőtt 10 órakor a vármegye székházának alispáni kistermében ülést tart.

— Köldötség a főispánnál. Ma délelőtt Nagytorák község köldötsége tisztelt Botka Béla főispánnál a toráki vásár ügyében, kérvé, hogy a vásár helye a nagytoráki templom-téren legyen. A főispán kijelentette, hogy az ügy most már döntés alatt van s várják be a döntést.

— A közig. bizottság ülése. Torontálvármegye közig. bizottsága ma délelőtt Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott, amelyről holnapi számunkban hozunk tudósítást.

— A tanfelügyelőség köréből. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter Ferenczy Dezső állami elemi iskolai tanítót a torontálvármegyei kir. tanfelügyelőséghez szolgáltatásra rendelte be.

— Hertelendy főispán özvegye meghalt. Mint Nagyikindáról őszinte részvétellel vesszük a hirt özv. Hertelendy Józsefné sz. Bakó Zaida, néhai Hertelendy József torontálmegyei főispán özvegye tegnap délután Nagyikindán meghalt. A nyolcvan év körüli matróna férje halála óta visszavonultan Nagyikindán élt, ahol általános szeretet és tisztelet környezte. Az elhunyt matróna halála széles körben élénk részvételt kelt. Halálát leánya Juhász ca. és kir. kamarás testőrkapitány neje, számos unokája s kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

— Ösztöndíjpályázat. A vallás- és közoktatási miniszter a következő pályázatot teszi közzé:

A polgárosított magyar határőrvidék tanulmányi alapjából rendszeresített ösztöndíj állományok közül az 1907/8. tanév kezdetétől két, egyenként évi kettőszázötven (240) koronás állomás, polgári, földműves, felsőipari, iparművészeti és felső kereskedelmi iskolai tanulók részére. Ezen ösztöndíjra első sorban a polgárosított magyar határőrvidék kötelekebe tartozott szegénysorsu szülők gyermekei, másodsorban pedig azon szegénysorsu tanulók tarthatnak igényt, kik a polgárosított magyar határőrvidéki községek valamelyikének illetőségéhez tartoznak, az említett tanintézetek valamelyikének tanulói s ott jeles vagy legalább jó előmenetelt s jó erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. Pályázók kötelesek a m. kir. vallás- és közoktatási miniszterhez címzett magyar nyelvű kérvényeiket felszerelni a mult tanévben nyert iskolai bizonyítvánnyal, szegénységüket, jelen tanévi tanulmányaikat s azon

körülményt tanúsító hatósági bizonyítvánnyal, hogy szülei a polgárosított magyar határőrvidék községi illetőséggel bírnak. Oly folyamodók, kiknek szülei egykor a magyar határőrvidék kötelekebe tartoztak, különösen figyelmeztetnek, hogy ezen körülményt hitelesen igazolni el ne mulasszák. A kérvények legkésőbb 1908. évi március 15-ig azon tanintézet igazgatóságához nyújtandók be, melynél folyamodók tanulmányikat folytatják. A nem magyar nyelvű melléletek hiteles magyar fordítással láthatók el. Elkészve bérkezett vagy hiányosan felszerelt folyamodványok figyelembe nem vehetők.

— A torontáli vöröskereszt közgyűlése. A vöröskereszt-egyesület torontáli főköjének és választmányának február 16-ikára kitűzött közgyűlést, a közbejött akadályok miatt másnapra február 17. d. e. fél 12 órára halasztották.

— Az Ügyvédi kamara köréből. A szegedi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy a kamara lajstromába felvételét: Dr. Wattay Pelbárt Dezső (Nagybecskerek), dr. Haller Károly (Módos). Töröltettek: Jurkovicz Otmár (Nagy-szentmiklós) kir. törvényszéki bíróné törvényt ki-neveztetésért Vulkán Mátyas (Nagybecskerek) elhalálozás indokából. — Dr. Jankovits Milán ügyvéd lakhelyét Nagybecskerekre Módosra tette át. Vulkán Mátyas elhunyt ügyvéd irodájára dr. Obadann Pál nagybecskereki ügyvéd rendeltetett ki. Dr. Mittelmann Nándor törökbecskerek lakos ügyvéd, kamarai tag az ügyvédség gyakorlatától 6 hónapi időtartamra felfüggesztetett. A gyakorlatától való felfüggesztés folyó évi február hó 13-án veszi kezdetét. Ez a felfüggesztés a Budapesti Közlöny mint hivatalos lapban való közzététel napjától követő naptól kezdődik.

— Vadászok közgyűlése. A nagybecskereki vadász- és védőegyesület tegnap tartotta rendes évi közgyűlést. A közgyűlésen a belső ügyek elintézés után megválasztották a tisztiakart a következőképpen: Elnök lett Sirusz Szeferin, alelnök Marton Andor, pénztáros Bosnyák Dezső, titkár Bakalovich Plató; választmányi tagok: Daun Gyula, dr. Magyar Károly, Menyhart Károly, Országh Péter és dr. Vinczevidy Ernő.

— A törökkanizsai jegyző jubileuma. Törökkanizsa község érdemes jegyzője, Opreán Aurél folyó hó 3-ik napján töltötte be jegyzői működésének harmincadik esztendőjét. Ebből az alkalomból a község előljárósága a legszűkebb körben ünnepelte a község kitűnő vezetőjét, aki zajtalanul, de komoly becsülettel munkával viszi előre a községet a fejlődés útján. Az ünnepély hétfőn délelőtt a község házában, ahol az előljáróság testületileg üdvözölte Opreán Aurélt jubileuma alkalmából. Az előljáróság nevében dr. Csillag Mihály üdvözölte Opreánt lelkes szavakkal, miközben átnyújtotta neki az előljáróság ajándékát, egy művésziesen kidolgozott arany serleget. Opreán köszönő szavai után a társaságot edétre marasztotta, amelyen sok köszöntő hangzott el. A község lakossága csak másnap szerzett tudomást a jubileumról és jó kívánságával valóssággal előmozdította Opreánt.

— Gazdasági cselédek kitüntetése. A földművelésügyi miniszter Braun György és Palcsik György beodrői gazdasági cselédeket 40 évi há szolgálatukért díszremmel tüntette ki.

— A szabad lyceumból. A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület keretében működő szabad lyceum tegnap tartotta az állami polgári és felső kereskedelmi iskola dísztermében nyolcadik előadását. Ez alkalommal Török Ferenc tanár „Történelmi érdekességek” címe alatt tartott rendkívül érdekes előadást, melyet a nagyszámú hallgatóság élénk tetszéssel fogadott.

— Községi pénztárnak választás. Lemondás folytán megüresedett aracsai községi pénztárnoki állásra, dr. Csávossy Ignác főszolgabíró elnöklése alatt, egyhangúlag Sztankovits Lyubkót választották meg.

— A jótékony nőegylet ovodája. A közigazgatási bizottság mai ülésén Steinitzer Géza bizottsági tag előadta, hogy a nagybecskereki jótékony nőegylet által hosszú évek óta fönntartott ovoda, mióta Nagybecskereken állami ovodák létesültek, sőt újabban egy ötdik állami ovoda is készül, igen súlyosan terheli a nőegyletet, mert az ovodájába járó gyermekek száma az állami ovodák óta, évről-évre csappan. Ennek dacára a nőegylet kénytelen két óvónót tartani, ami pedig a nőegylet másirányú tevékenységének rovására esik. Steinitzer Géza ennek folytán, hogy a nőegylet az egyik óvónó tartása alól mentessítessék, egyrészt fölkérte a királyi tanfelügyelőt, hogy az egyik óvónónak az új állami ovodához való kineveztetését pártolja, másrészt

indítványozza, hogy intézzon a közig. bizottság fölterjesztést a kultuszminiszterhez az illető óvónó kinevezése érdekében. A közigazgatási bizottság hozzájárult Steinitzer indítványához.

— Népgyűlés. A nagybecskereki szerb szociáldemokraták tegnap a Gabona-téren népgyűlést tartottak, amelyen Popov Dusan, Stanatyev Mladen és Tusánovics Dusan a nép gazdasági és politikai célját és a szervezkedés hasznát fejtegették. A gyűlés teljes rendben folyt le.

— A gyálai rét gazdát cserélt. Törökkanizsáról jelentik: Évek óta hallatszik, hogy a gyálai nagyrét eladó s hogy egy szegedi konzorcium akarja megvásárolni, de mindaddig gróf Szapáry a régi gazda kezén maradt. Most azonban a gyálai nagyrét csakugyan gazdát cserélt s Lichtenegger Gyula és neje szegedi nagybirtokok és dr. Récssei Eda kulai ügyvéd vette meg a mintegy 4500 holdas birtokot.

Fényképészeti készülékek műkedvelőknek. Mindazoknak, akik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Moll cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854 óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve acéj. (a.)

Színház, művészet.

A Thália.

Az a budapesti fiatal művészcsoport, amely Thália név alatt már jóideje működik Budapestben, nemrégiben tüzendészeti akadályok címe alatt egyelőre hajléktalanra lett s most a vidéken körutazik, hogy föntartsa magát.

Körútjában a társaság Nagybecskerekre is eljött néhány előadásra s itt tegnap mutatkozott be a nagybecskereki közönségnek.

Az első előadás alkalmából bizony nem osztozhatunk a Thália budapesti közönségének elismerésében. A délutáni Mollière előadás még csak megjárta s a társaság tagjai elég jól adták, de az esti előadás, amelyen három apró darab került színre, nem felelt meg a várakozásoknak.

A bemutatott három apróság közül kettő „A rendőrfőnök jó fia”, de különösen a „Csendes otthon” — bármit beszéljenek is a Thália rajongói — nem tartoznak azok közé a világirodalmi munkák közé, amelyeknek megismerésére szükségünk volna. A „Rendőrfőnök jó fia” színpadi tréfák között megállja helyét, de olyan komolyabb irodalmi és művészi tartalmat, mely indokoltnak tenné a darab különös kultiválását, teljesen nélkülöz.

A „Csendes otthon” című darab pedig legfőkébb külvárosi orfeumok deszkáira való. A Thália társaság teljességgel hiába feészérelte művészi képességeit erre a „darab”-ra.

Eltekintve ennek az apróságnak durvaságától és izléstelenségétől, nem is illik a Thália programjába, amely az élet igazságait akarja a közönségnek bemutatni. Az a jelenet, amelyből a „Csendes otthon” áll, nem történik meg az életben. A legvadabban élő házaspár — pláne értelmesebb — sem csinál vendég előtt olyan botrányt, mint Courteline apróságában. Ez teljességgel abszurdum, amely, aminthogy nem igaz, éppen úgy művésziellen is s egészen természetes az a visszatérés, amelyet ez a „darab” a közönség körében keltett.

Ehhez a rosszul választott bemutatkozáshoz járult az a baleset, hogy a tegnapi három apróság legértékesebbjét Schnitzler darabjának előadását, az egyik szereplő hirtelen rosszulléte miatt, az előadás derekán meg kellett szakítani. — No és a hideg színház sem alkalmas a sikerhez.

Ami a társaság tagjait illeti, úgy látjuk, hogy a humor nem erős oldaluk. Tihanyi Géza, Gellért Lajos és Herczeg Jenő sokat ígérő, de még kiforratlan talentumok. A nők közül Báthory Gizella bájos megjelenésével hat. K. Balogh Vilma játékát erősen megrontotta rekedtsége.

A közönség, mondhatni, nagy csalódással távozott a tegnapi előadásról, amelynek siker-telenségét a Thália tagjai a mai Ibsen darabbal talán kiközösörik. (S—s.)

* Móra. A Thália-társaság ma este Ibsen „Móra”-ját adja elő a színházban, a címszerepben Forgács Rózsival. A többi szerepeket Herczeg Jenő, Tihanyi Géza, V. Bánóczy Dezső, K. Balogh Vilma és Barna Margit játsszák.

Mulatság.

Farsangi naptár.

Február 8. A vasuti munkások orsz. szövetsége nagybecskerekeli helyi csoportjának mulatsága.
 Február 8. Felső keresk. isk. hangversenye.
 Február 15. Jótékony négyzet álarcos bálja.
 Február 20. Hentesek táncvigalma.
 Február 22. Mulatság a Lloydban (Wäscher-Mádl bál.)
 Február 29. Nyomdászok jux-estélye.
 Március 1. Köz- és magántisztviselők mulatsága.
 Március 7. Az orsz. vasutas-szövetség nagybecskerekeli kertjének táncestélye.

*. A felső kereskedelmi iskola hangversenye.
 A nagybecskerekeli felső kereskedelmi iskola ifjúsága szombaton este tartotta meg hangversenyét a Lloyd-társulat helyiségeiben. A pompásan sikerült hangversenyen rendkívül nagyszámú közönség gyűlt össze, köztük Jankó Ágoston alispán és neje, aki a hangverseny védőnöke volt, dr. Vinczehidly Ernő m. főjegyző és még sokan mások. A hangversenyt a tanulóifjúság énekkarának éneke vezette be a „Nemzeti lobogó” című dallal, amelyet Osztie Béla énektanár vezetésével kiváló szabatsósággal énekelt a kar a közönség zajos tetszése mellett. Utána Gregor Milka kisasszony zongorázott ügyesen, majd ismét a tanulóifjúság kara énekelt. Ezt követte Osztie Béla „Meregség” című pompás szerzeménye, amelyet Láng Károly, Knopf Sándor, és Haidegger Andor hegedűn, Machallek Dezső pedig csellón adott elő nagy hatás mellett. Nagy tetszést keltett ezután Borsodi Lajos párbeszéde, melyet Szilágyi Rózsika kisasszony és a szerző adott elő a közönség zajos tapsai mellett. Végül az Ocskay brigádéros kurucnótáját és szerenáját adták igen szépen elő Knopf Sándor és Láng Károly hegedűn, Machallek Dezső csellón az intézet énekkarának kíséretével. A hangverseny után tánc következett, amely reggelig tartott. A kitűnően sikerült estély rendezéséért a főérdem Perl Mihály tanárt illeti.

*. A vasuti munkások mulatsága. Ugyancsak szombaton este kitűnően sikerült mulatságot rendezett a vasuti munkások országos szövetségének nagybecskerekeli helyi csoportja is. A mulatságon a vasutasokon kívül nagyszámú vendégsereg vett részt s a megjelentek reggelig vígadtak a legjobb hangulatban.

Esküdtszék.

Gyilkos tolvajok.

A februári esküdtszéki ciklus második hetének mai első napján Gyukicsin Tima 19 éves és Iszakov Voja 18 éves karlovai napszámok ültek — szándékos emberöléssel vádolva — a vádlottak padján. A két legény ugyanis 1907. szeptember 2-án Beslin Riszta karlovai községi rendőrt megölték.

A vizsgálat kiderítette, hogy Gyukicsin Tima és Iszakov Voja a fenti napot megelőző éjjelen 4 társukkal Vuity Zsiva házából búzát loptak és a lopás sikerét a Gyuka- és Popov-féle kocsmaiban áldomással ünnepelték. Zeneszóval és nagy lármával haza ballagva Beslin Riszta községi rendőrrel találkozottak, ki őket eszendre-intette. A rendőr távozása után a két vádlott társaiktól elválva utána siettek s a rendőrt Gyukicsin Tima egy ekevassal úgy fejbe ütötte, hogy Beslin szonnal felborult. Ezután még Iszakov Voja is nekiesett az eszméletlenül a földön fekvő rendőrnek és biciskájával összeszurkálta, úgy hogy a rendőr csakhamar meghalt.

A mai tárgyaláson az esküdtszék a következőképen alakult: Elnök Junker János, szavazóbírák Junga Aladár és Szilágyi Lajos, jegyző dr. Bertin Lajos, ügyész dr. Konyovics György, védőtgyűvőd Gyukicsin Timáé dr. Chiroi Demeter, Iszakov Vojaé pedig dr. Eibeschütz Miksa. Rendes esküdték: Petes Sándor, Fabián József, Krausz Samu, Pavlovits Tivadar, Baumann János, Knobloch Tivadar, Jambor Mihály, Fejes Sándor, Chevrát Nándor, Csongrádi Horvát János, Turi Antal, Theodorovits Dusan; pótesküdté Milovansev Váza.

Az esküdték megesketése után kihallgatták Gyukicsin Timát és Iszakov Voját, kik mindketten holtbizonyossággal védekeztek. Mivel a két vádlott vallomása lényegesen egymástól eltérő, a kihallgatást szembesítés követi. Miután még dr. Fialowski Béla törvényeségi orvos és dr. Nemes karlovai orvos szakvéleményüket beterjesztették, mely szerint Beslin halála tiz szurott sebtől okozott belső elvérzés folytán állott ugyan be, de az ekevassal történt

sértülés folytán agrárkódásból kifolyólag is bekövetkezhetett volna. — tiz pernyi szünet után — a tanúk kihallgatására került a sor. A tárgyalást délután és holnap is folytatják.

TAVIRATOK.

A miniszterelnök Bécsben.
 Budapest, február 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Bécsbe utazott, ahol a hét végéig marad. A miniszterelnök szombaton tér vissza ismét Budapestre.

Az igazságügyminiszter Tátrafüreden.
 Budapest, február 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Günther Antal igazságügyminiszter családjával Ujtátrafüredre utazott, ahol több napot tölt.

A portugál király temetése.
 Budapest, február 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Lissabonból sürgönyzik, a meggyilkolt portugál király és trónörökös temetése minden incidens nélkül teljes rendben folyt le. A temetésen Manuel király és Amália királyné portugál szokás szerint nem vettek részt. A végzettségén az összes európai udvarok képviseltették magukat.

Szociálisták a lakászsora ellen.
 Budapest, február 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szociáldemokrata munkások tegnap nagy népgyűlést tartottak a fővárosi házbérzsora ellen. A gyűlésen, amelyen óriási tömeg vett részt, kimondták, hogy a munkások május elsején nem fizetnek házbért, hanem otthagyják lakásaikat s a Kossuth Lajos-utcába és az Andrassy-utra telepednek.

Kivégzés Mármaroszigeten.
 Budapest, február 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Mármaroszigetről jelentik, tegnap hirdették ki a rablógyilkos Husz Ábrahám és Mihálka János előtt a halálos ítéletet a király döntésével. A király Husz Ábrahámra szabad folyást engedett az igazságszolgáltatásnak, míg Mihálka halálbüntetését életfogytiglani fegyházra változtatta. A halálos ítélet kihirdetésekor Mihálka összerogyott s csak a kegyelemre tért magához, míg Husz Ábrahám arra kérte a bíróságot, hogy gyorsan végezzenek vele. A mármaroszigeti zsidók közbenjártak Bécsben, hogy Husz halálos ítéletét megváltoztassa a király, de a közbenjárásnak nem lett eredménye.

Husz Ábrahám kivégzését ma reggel 7 órakor hajtották végre az ügyesség épületének udvarán. Miután Balázs Pál törvényszéki elnök kihirdette az ítéletet, az ügyész felhívta Bali Mihály hóhért, hogy teljesítse kötelességét.

A hóhér segédei megragadták Huszt, megkötözték s odahurcolták a bitófahoz. A bitófa alatt Husz hangosan mondta:

— Ártatlan vagyok! Köszönöm a királyi jószágát! Isten áldja meg. En ártatlan vagyok!
 Az ügyész intésére Bali a kötelet Husz nyakába dobta s a rablógyilkos csakhamar az akasztófa alá lógott. Negyed óra múlva az orvosok konstatálták a halált s ezzel a földi igazságszolgáltatásnak eleget tettek.

Fölfedezett merényletek a cár ellen.
 Budapest, február 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisi jelentések szerint a szentpétervári rendőrség több a cár ellen intézett merénylet-tervet fődözött föl. A részleteket eddig titkolják.

Határidő-úglet.

Budapest, február 10. (A nagybecskerekeli Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1908.)	23.92
Buza (októberre 1908.)	20.90
Rozs (áprilisra 1908.)	20.86
Rozs (októberre 1908.)	17.96
Zab (áprilisra 1908.)	16.04
Tengeri (májusra 1908.)	13.66

Közgazdaság.

Tenyészbikavásár Zombolyán. A torontálmegegyei gazdasági egyesület, karöltve a zombolyai gazdakörrel, február hó 23 án délelőtt 9 órakor Zombolyán díjazással egybekötött piros-tarka tenyészbikavásárt rendez, mely alkalommal a tenyészigényeknek teljesen megfelelő piros-tarka bikák a földmívelési miniszterium és a megyei gazdasági egyesület által adományozott díjakkal lesznek kitüntetve. Az egyes díjak nagyságát a rendelkezésre álló összeg arányában a helyszínen alakítandó bíráló bizottság fogja megállapítani. Egyes kiváló és a tenyészigényeknek tökéletesen megfelelő bikák tulajdonosai a gazdasági egyesület elismerő oklevelével is ki lesznek tüntetve. Ezen díjazással egybekötött vásárra elővezetheti saját nevelésű 14 hónapot meghaladó piros-tarka bikáit bármely torontálmegegyei állattulajdonos. A köztenyésztésre alkalmas piros-tarka bikákat a m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelő urak legnagyobb részben meg fogják vásárolni. A bemutatott piros-tarka bikák megbírálása, valamint az odaitelt díjak kiosztása is, egy e célból alakult szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni. Ha az állattulajdonosok az állatkisérők és a felhajtandó állatok számára elszállásolást igényelnek, ezen körülményt jelentésk be a zombolyai gazdakör elnökségének.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskerekén, 1908. évi február hó 10-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	10.50 korona
készre	„	7.50
rozs	„	7.40
árpa	„	8.—
zab	„	7.50
kukorica	„	6.—
repe	„	15.50
széna I.	„	8.—
„ II.	„	7.—
szalma I.	„	4.—
„ II.	„	3.—
burgonya 1 kilogr.	„	1.10
marhahus I. 1 kilogr.	„	1.46
„ II.	„	1.26
borjú hus I.	„	1.80
„ II.	„	1.90
disznó hus I.	„	1.80
„ II.	„	1.70
juh hus	„	1.04
zsir	„	1.68

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1907. október hó 1-51.

Érkezik:

a) A nagybecskerekeli pályaudvarra:
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
 Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 Mósosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 p.
 Császtelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskerekeli pályaudvarról:
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánra reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 53 p. délután 5 óra 25 p.
 Mósosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
 Császtelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
 Mósosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Mósosig: minden kedden pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Frissen vágott, elsőrendű tejes bárányokat (bőrben)

egészen véve kilónként 1 K. 12 fillérért házhoz szállítok, vagy bármely posta-állomásra. — Negyedekben, az üzletben, eleje 2 korona 40 fillér, hátulja 3 korona.

Schneebacher Lajos,

mészáros és hentes 158-3.2

Nagybecskerek, pénzügyi palota.

896. tk. 1908. sz.

170-3.2

Hirdetmény.

Az antalfalvai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság 1908. évi január hó 30. napján 896. szám alatt kelt végzésével kiküldött bizottság ezennel közhírré teszi, hogy Oppova községre vonatkozólag az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII., az 1891: XVI. t.-cikk és az 1897. évi 47.532. számú igazságügyminiszteri Utasítás értelmében szerkesztendő telekkönyvi betétek készítésének munkálata folyamatba téve, a helyszíni eljárás nevezett községben 1908. évi március hó 4. napján fog kezdődni.

A kitűzött határnapon a telekkönyvi és kataszteri birtokrészeket azonosítása veszi kezdetét. Az a határnap, a melyen a betétszerkesztő bizottság a helyszínen a további teendőket megkezdi, a községi előjárásról külön fog közölni.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, a kik az eddig vezetett telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve, okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt annak idején jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely telekkönyvezett ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átíratásra az 1886: XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy a telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedési kedvezménytől is elesnek;

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van telekkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jog törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesethen a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek; és

4. azok, a kiknek javára zálogjog, bérleti vagy haszonbérleti jog elsőbbséggel van telekkönyvileg bejegyezve, hogy eme joguknak a szerkesztendő telekkönyvi betétekbe való átvitele iránti kívánságukat a jelen hirdetésnek a hivatalos lapban harmadszori közzétételétől számított 60 napon belül vagy a telekkönyvi hatóságnál bélyegtelesen beadott kérvénnyel, vagy a betétszerkesztő bizottságnál a helyszínen szóval jelentsek be, mivel ellenesethen a kérdéses jogok elévültek tekintetén, azok a telekkönyvi betétekbe át nem fognak vitetni.

Kelt Antalfalván, 1908. évi febr. hó. 3.

Rajacsich Dániel
kir. ügyvezető.

Kocsiss Endre
kir. albiró.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐI SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendesse kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg leg-tisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. — Megbízható, szigorúan lelküismeretes kiszolgálás!

ÖSSZE NEM TÉVESZTENDŐ

BUZIASFÜRDŐI ASVANY- ES GYOGYVIZEK

1/4 és 1/2 literes üvegekben.

— Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. —

— Elsőrendű asztali víz! — Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgőnyzím: Muschong, Buziásfürdő. Interurban telefon 18. szám.

182-x6 **Ügyes helyi képviselők keresetnek.**

121/1907. végrh. sz.

171-1.1

161/1908. eln. sz.

A pancsovai kir. törv. elnökétől.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bír. végrehajtó az 1881: LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. törvényszéknek 1904. évi V. 6505. sz. végzése következtében dr. Kéler Ákos nagybecskereki ügyvéd által képviselt Torontálmegyei Közp. Hitelszövetkezet cég javára Maugsch Albert és neje Johanna ellen 3400 korona s jár. er. 1906. évi szept. hó 4-én fogantatott kiel. végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 994 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutor nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a titeli kir. jár. bír. 1907. évi V. 1472/8. sz. végzése folytán 3400 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi április hó 24. napjától járó 6% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 185 kor. 75 fill. birólag már megállapított költségek erejéig végrehajtást szenvedettek lakásán Titelen leendő megtartására 1908. évi február hó 22-ik (huszonkettedik) napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Titelen, 1908. évi febr. hó 4.

Reksz Ede,
kir. bír. végrehajtó.

Rámpás

dr. Brájer Lajos szőlőjéből

Literje 36 krajcár.

Literje 36 krajcár.

kapható Zápolya-utca 1. a házmesternél.

Köleszongorák havonként 2 frtól feljebb.

Teljesen elkülönített
butorozott

garçonlakás

villanyvilágítással kiadó.

Deák Ferenc-utca 7.

27-x.24

!!! Ne vegyen senki zongorát !!!

míg Bröder Ignác Nagybecskerek temesvári-utcai zongorarakárát nem látta.

Ott nagy választékban kaphatók a leg-
kitünőbb bécsi gyártmányú Bösen-
dorfer, Ehrbar, Schweighoffer, Dörr,
Wirth, Heitzmann, Lauberger stb.

zongorák,
ugyszintén harmónium és phonolo.

Új zongorák 300 frtól kezdve,

öreg zongorák 30 frtól feljebb,

Öreg zongorák be-
cseréltetnek teljes
értékük szerint.

!!! Kérjük a pontos
cízme figyelmé !!!

Hirdetések

felvétetnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.